Autor Guste Santini
Subota, 24 Ožujak 2001 20:25

Zagovornici koncepcije i strategije razvoja ovih dana dobijaju, po tko zna koji put, potvrdu svojih teza. Kada se je o tome progovorilo pred gotovo deset godina tada su zagovornici koncepcije i strategije razvoja proglašavani antitršišnim (čitaj: antikapitalističkim) elementima a ponekad i nostalgičarima. Euforija je dodatno "pogoršavala" argumentaciju pristalica koncepcije i strategije razvoja. Tržište je bila spasonosna formaula za sve u gospodarstvu i minimiziranje uloge države je bio temeljni zadatak nosilaca političke vlasti. Stvari su krenule poznatim tokom i danas smo tu gdje jesmo. Efikasne i još uvijek, u našim uvjetima, dobrostojeće tvrtke iz područja poljoprivredne proizvodnje i prehrambene industrije dolaze na udar temeljem očekujućih rezultata tekućih pregovora s Evropskom unijom.

Kada sam pisao alarmantne tekstove u časopisu "Ekonomija/Economics"; kada sam u intervjuima eksplicite ukazivao na nailazeće probleme; kada sam u Zborniku radova "Hrvatska Agenda 2000." odnosno "A New Croatia Fast-Forward into Europe" definirao kriterije i mogućunosti primjerene prilagodbe Hrvatske u predstojećim procesima integracije; kada sam u novinskim napisima iznosio ograničenja - od strane "tržišno" orijentiranih ekonomista i političara istaknut sam kao nostalgičar. Svima je smetala toliko jasna i nezaobilazna definicija plana kao osnovnog sredstva i instrumenta ekonomske politike. Ovo ne ističem da bih imao bilo kakve zasluge jer su i mnogi drugi ekonomisti - uglavnom nepodobni prije i sada - ukazivali, u vektorskom smislu, na probleme koji će proizaći prepustimo li se divljem tržištu (čitaj: divljem kapitalizmu). Što je tu je.

Koji je mogući odgovor na probleme koji nisu perspektiva već sadašnje stanje u i oko naše privrede? Naime, nije nezamislivo da će najveći broj tvrtki iz područja prehrambene industrije tražiti "strateškog partnera" što dodatno - u nacionalnom smislu - umanjuje nacionalne resurse jer će isti biti u funkciji "strateških partnera".

Očito je da trebamo ponoviti lekciju koju je prošla Evropska unija od svog osnutka. Nevjerojatno kako mi ne želimo od nikog učiti! Poljoprivreda i na njoj temeljena prehrambena industrija bila je posebno tretirana. Upravo na "poljoprivrednim problemima" gradila se uzajamnost koju danas imamo u Evropskoj uniji. Nije bilo ni lako ni jednostavno. Jasno da su napori rezultirali standardizacijom kriterija razvoja poljoprivredne proizvonje za sve zemlje članice i svaku posebno i tek je potom nastupila financijska podrška od strane Evropske unije koja je i danas prisutna. Nitko zbog toga nije prozivao Evropsku uniju da nije tržišno orijentirana. "Posebnost" poljoprivrede ekonomistima nije potrebno posebno dokazivati. Zaključak je jasan Hrvatska mora odmah i odlučno problemima poljoporivrede i prerađivačke industrije posvetiti maksimalnu pažnju. U protivnom imat ćemo ponovno stečajeve i rastući broj nezaposlenih. Treba shvatiti da su nezaposleni fiksni trošak svakog, pa i Hrvatskog, društva.

Sugeriram da se najznačajniji proizvođači prehrambene industrije sastanu i dogovore o svojim nakanama i da o tome obavjeste hrvatsku javnost pozivajući hrvatsku vladu da preuzme svoj dio odgovornosti. Štete su velike i znatne. Nemojmo dozvoliti da se one i dalje povećavaju. Učimo od Slovenije. Oni su znali kako treba odgovoriti na izazove i zato danas, bez bilo kakve rezerve, mogu reći da će se Slovenija uključiti u klub razvijenih - tzv. Prvi svijet. Nastavak postojeće politike "zarobit" će Hrvatsku u društvu tzv. Trećeg svijeta. To nam odista ne treba. Naše mjesto ipak nije u grupi zemalja Trećeg

svijeta.